

קובץ משניות

אותיות השם לוי יצחק

אות ל'

א לולב הגזול והיבש, פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת, פסול. נקטם ראשו, נפרצו עליו--פסול; נפרדו עליו, כשר. רבי יהודה אומר, יאגדנו מלמעלן. וציני הר הברזל, כשרות. וכל לולב שיש בו שלושה טפחים, כדי לנענע בו--כשר.

ב הדס הגזול והיבש, פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת, פסול. נקטם ראשו, נפרצו עליו, או שהיו ענביו מרובות מעליו--פסול; ואם מיעטן, כשר. ואין ממעטין ביום טוב.

ג ערבה גזולה ויבשה, פסולה. של אשרה ושל עיר הנדחת, פסולה. נקטם ראשה, נפרצו עליה, והצפצפת--פסולה. כמושה, או שנשרו מקצת עליה, ושל בעל--כשרה.

ד רבי ישמעאל אומר, שלושה הדסים ושתי ערבות ולולב אחד ואתרוג אחד--אפילו שניים קטומין, ואחד שאינו קטום; רבי טרפון אומר, אפילו שלושתן קטומין. רבי עקיבה אומר, כשם שלולב אחד ואתרוג אחד, כך הדס אחד וערבה אחת.

ה אתרוג הגזול והיבש, פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת, פסול. של ערלה, פסול. של תרומה טמאה, פסול. ושל טהורה, לא ייטול; ואם נטל, כשר. של דמאי--בית שמאי פוסלין, ובית הלל מכשירין. של מעשר שני בירושלים, לא ייטול; ואם נטל, כשר.

ו עלת חזזית על רובו, ניטלה פטומתו, ניקב, נקלף, נסדק, חסר כל שהוא--פסול; עלת חזזית על מיעוטו, ניטל עוקצו, ניקב ולא חסר כל שהוא--כשר. אתרוג הכושי, פסול. הירוק ככרתן--רבי מאיר מכשיר, ורבי יהודה פוסל.

ז שיעור אתרוג קטן--רבי מאיר אומר, כאגוז; רבי יהודה אומר, כביצה. והגדול--כדי שיאחז שניים בידו אחת, דברי רבי יהודה; רבי יוסי אומר, אפילו בשתי ידיו.

ח אין אוגדין את הלולב אלא במינו, דברי רבי יהודה; רבי מאיר אומר, אפילו במשיחה. אמר רבי מאיר, מעשה באנשי ירושלים, שהיו אוגדין את לולביהן בגימונות של זהב. [ט] ובאיכן היו מנענעין: ב"הודו לה" (תהילים קיח,א); תהילים קיח,כט) תחילה וסוף, וב"אנא ה', הושיעה נא" (תהילים קיח,כה), כדברי בית

הלל; בית שמאי אומרים, אף ב"אנא ה', הצליחה נא" (שם). אמר רבי עקיבה, צופה הייתי ברבן גמליאל וברבי יהושוע, שכל העם מטרפין את לולביהם, והם לא ניענעו אלא ב"אנא ה', הושיעה נא" בלבד. מי שבא בדרך, ולא היה בידו לולב-- כשייכנס לביתו, ייטול על שולחנו. ואם לא נטל בשחרית--ייטול בין הערבים, שכל היום כשר ללולב. [י] מי שהיה עבד או אישה או קטן מקרין אותו, עונה אחריהם מה שהם אומרים; ותהי לו מארה. ואם היה גדול מקרא אותו, עונה אחריו הללו יה.

ט [יא] מקום שנהגו לכפול, יכפול; לפשוט, יפשוט. לברך אחריו, יברך. הכול כמנהג המדינה. הלוקח לולב מחברו בשביעית--נותן לו אתרוג מתנה, שאינו רשאי ליקחו בשביעית.

י [יב] בראשונה היה לולב ניטל במקדש שבעה, ובמדינה יום אחד. משחרב בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה, זכר למקדש; ושיהא יום הנף, כולו אסור.

יא [יג] יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, כל העם מוליכין את לולביהן לבית הכנסת; וכל אחד ואחד מכיר את שלו, ונוטל--מפני שאמרו, אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של חג, בלולבו של חברו. ובשאר כל ימות החג, יוצא אדם ידי חובתו, בלולבו של חברו.

יב [יד] רבי יוסי אומר, יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת--שכח והוציא את הלולב לרשות הרבים--פטור, מפני שהוציאו ברשות. [טו] מקבלת אישה מיד בנה ומיד בעלה, ומחזרת למים בשבת. רבי יהודה אומר, בשבת מחזירין, וביום טוב מוסיפין, ובמועד מחליפין. וכל קטן שיש בו דעת לנענע, חייב בלולב.

אות ו' - מסכת סנהדרין פרק ט

א ואלו הן הנשרפין--הבא על אישה ובתה, ובת כוהן; ויש בכלל אישה ובתה--בתו, ובת בתו, ובת בנו, בת אשתו, ובת בתה, ובת בנה, חמותו, ואם חמותו, ואם חמיו. אלו הן הנהרגין--רוצח, ואנשי עיר הנידחת. רוצח שהכה את ריעהו, בין באבן בין באגרופ, כבש עליו בתוך המים או בתוך האור, ואינו יכול לעלות משם ומת--חייב; דחפו לתוך המים או לתוך האור, ויכול הוא לעלות משם ומת--פטור. שיסה בו את הכלב, שיסה בו את הנחש--פטור. השיך בו את הנחש--רבי יהודה מחייב, וחכמים פוטרין. המכה את חברו בין באבן בין באגרופ, ואמדוהו למיתה, והקל ממה שהיה, לאחר מכן הכביד ומת--רבי נחמיה פוטר; וחכמים מחייבין, שרגליים

לדבר.

ב נתכוון להרוג את הבהמה, והרג את האדם, לנוכרי, והרג בן ישראל, לנפלים, והרג בן קיימה--פטור. נתכוון להכותו על מותניו, ולא היה בה כדי להמית על מותניו, והלכה לה על ליבו, והיה בה כדי להמית על ליבו, ומת, נתכוון להכותו על ליבו, והיה בה כדי להמית על ליבו, והלכה לה על ליבו, ומת, נתכוון להרוג את הגדול, ולא היה בה כדי להמית את הגדול, והלכה לה על הקטן, והיה בה כדי להמית את הקטן, ומת, נתכוון להכות את הקטן, ולא היה בה כדי להמית את הקטן, ומת--פטור. אבל נתכוון להכותו על מותניו, והיה בה כדי להמית על מותניו, והלכה לה על ליבו, ומת, נתכוון להכות את הגדול, והיה בה כדי להמית את הגדול, והלכה לה על הקטן, ומת--חייב. רבי שמעון אומר, אפילו נתכוון להרוג את זה, והרג את זה--פטור.

ג רוצח שנתערב באחרים, כולם פטורים; רבי יהודה אומר, כונסין אותן לכיפה. כל חייבי מיתות שנתערבו זה בזה, יידונו בקלה: הנסקלין בנשרפין--רבי שמעון אומר, יידונו בסקילה, שהשריפה חמורה; וחכמים אומרים, יידונו בשריפה, שהסקילה חמורה. אמר להם רבי שמעון, אילו לא הייתה שריפה חמורה, לא נתנה לבת כוהן שזינת. אמרו לו, אילו לא הייתה סקילה חמורה, לא נתנה למגדף ולעובד עבודה זרה. הנהרגין בנחנקין--רבי שמעון אומר, בסוף; וחכמים אומרים, בחנק.

ד מי שנתחייב שתי מיתות בית דין, יידון בחמורה. עבר עבירה שיש בה שתי מיתות, יידון בחמורה; רבי יוסי אומר, יידון בזיקה הראשונה שבאת עליו.

ה מי שלקה ושנה בבית דין--כונסין אותו לכיפה, ומאכילין אותו שעורים עד שכרסו נבקעת. ההורג נפשות שלא בעדים--כונסין אותו לכיפה, ונותנין לו לחם צר ומים לחץ.

טו, הגונב את הקסוה, והמקלל בקוסם, והבועל ארמית--קנאין פוגעין בהן. כוהן ששימש בטומאה--אין אחיו הכוהנים מביאין אותו לבית דין, אלא פרחי כהונה מוציאין אותו חוץ לעזרה, ומוציאין את מוחו בגזרין. זר ששימש במקדש--רבי עקיבה אומר, בחנק; וחכמים אומרים, בידי שמיים.

אות י' – מסכת שבת פרק א:

א יציאות השבת--שתיים שהן ארבע בפנים, ושתיים שהן ארבע בחוץ. כיצד: העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים--פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעל הבית, או שנטל מתוכה והוציא--העני חייב, ובעל הבית פטור; פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני, או שנטל מתוכה והכניס--בעל הבית חייב, והעני פטור. פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה, או שנתן לתוכה והוציא--שניהם פטורין; פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה, או שנתן לתוכה והכניס--שניהם פטורין.

ב לא יישב אדם לפני הספר סמוך למנחה, עד שיתפלל; ולא ייכנס לא למרחץ, ולא לבורסקי, ולא לאכול, ולא לדון. ואם התחילו, אין מפסיקין; מפסיקין לקרית שמע, ואין מפסיקין לתפילה.

ג לא ייצא החייט במחטו סמוך לחשיכה, שמא ישכח וייצא; ולא הבלר בקולמוסו. ולא יפלה את כליו ולא יקרא, לאור הנר. באמת, החזן רואה מהיכן התינוקות קורין; אבל הוא לא יקרא. כיוצא בו, לא יאכל הזב עם הזבה, מפני הרגל עבירה. [ד] אלו מהלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון, כשעלו לבקרו. נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל; שמונה עשר דבר גזרו, בו ביום.

ד [ה] בית שמאי אומרין, אין שורין דיו סמנין וכרשינין, אלא כדי שיישורו מבעוד יום; ובית הלל מתירין.

ה [ו] בית שמאי אומרין, אין נותנין אונין של פשתן בתוך התנור, אלא כדי שיהבילו, ולא את הצמר ליורה, אלא כדי שיקלוט את העין; ובית הלל מתירין.

ו בית שמאי אומרין, אין פורסין מצודות חיה ועופות ודגים, אלא כדי שיצודו מבעוד יום; ובית הלל מתירין.

ז בית שמאי אומרין, אין מוכרין לנוכרי ולא טוענין עימו ולא מגביהין עליו, אלא כדי שיגיע למקום קרוב; ובית הלל מתירין.

ח בית שמאי אומרין, אין נותנין עורות לעבדן ולא כלים לכובס נוכרי, אלא כדי שיעשו מבעוד יום; ובכולן בית הלל מתירין עם השמש.

ט אמר רבן שמעון בן גמליאל, נוהגין היו בית אבא שנותנין כלי לבן שלהם לכובס נוכרי, שלושת ימים קודם לשבת. ושווין אלו ואלו, שטוענין בקורת בית הבד, ובעיגולי הגת.

י אין צולין בשר ובצל וביצה, אלא כדי שייצולו. אין נותנין את הפת בתנור עם חשיכה, ולא חררה על גבי הגחלים, אלא כדי שיקרמו פניה; רבי אליעזר אומר, כדי שיקרום התחתון שלה.

יא משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה. ומחזיזין את האור במדורת בית המוקד; ובגבולין, כדי שייצת האור ברובן. רבי יהודה אומר, אף בפחמין כל שהוא.

אות י' - מסכת שבת פרק א:

א יציאות השבת--שתיים שהן ארבע בפנים, ושתיים שהן ארבע בחוץ. כיצד: העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים--פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעל הבית, או שנטל מתוכה והוציא--העני חייב, ובעל הבית פטור; פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני, או שנטל מתוכה והכניס--בעל הבית חייב, והעני פטור. פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה, או שנתן לתוכה והוציא--שניהם פטורין; פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה, או שנתן לתוכה והכניס--שניהם פטורין.

ב לא יישב אדם לפני הספר סמוך למנחה, עד שיתפלל; ולא ייכנס לא למרחץ, ולא לבורסקי, ולא לאכול, ולא לדון. ואם התחילו, אין מפסיקין; מפסיקין לקרית שמע, ואין מפסיקין לתפילה.

ג לא ייצא החייט במחטו סמוך לחשיכה, שמא ישכח וייצא; ולא הלביר בקולמוסו. ולא יפלה את כליו ולא יקרא, לאור הנר. באמת, החזן רואה מהיכן התינוקות קורין; אבל הוא לא יקרא. כיוצא בו, לא יאכל הזב עם הזבה, מפני הרגל עבירה. [ד] אלו מהלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון, כשעלו לבקרו. נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל; שמונה עשר דבר גזרו, בו ביום.

ד [ה] בית שמאי אומרין, אין שורין דיו סמנין וכרשינין, אלא כדי שיישורו מבעוד יום; ובית הלל מתירין.

ה [ו] בית שמאי אומרין, אין נותנין אונין של פשתן בתוך התנור, אלא כדי שיהבילו, ולא את הצמר ליורה, אלא כדי שיקלוט את העין; ובית הלל מתירין.

ו בית שמאי אומרין, אין פורסין מצודות חיה ועופות ודגים, אלא כדי שיצודו מבעוד יום; ובית הלל מתירין.

ז בית שמאי אומרין, אין מוכרין לנוכרי ולא טוענין עימו ולא מגביהין עליו, אלא כדי שיגיע למקום קרוב; ובית הלל מתירין.

ח בית שמאי אומרין, אין נותנין עורות לעבדן ולא כלים לכובס נוכרי, אלא כדי שייעשו מבעוד יום; ובכולן בית הלל מתירין עם השמש.

ט אמר רבן שמעון בן גמליאל, נוהגין היו בית אבא שנותנין כלי לבן שלהם לכובס נוכרי, שלושת ימים קודם לשבת. ושווין אלו ואלו, שטוענין בקורת בית הבד, ובעיגולי הגת.

י אין צולין בשר ובצל וביצה, אלא כדי שייצולו. אין נותנין את הפת בתנור עם חשיכה, ולא חררה על גבי הגחלים, אלא כדי שיקרמו פניה; רבי אליעזר אומר, כדי שיקרום התחתון שלה.

יא משלשלין את הפסח לתנור עם חשיכה. ומחזיזין את האור במדורת בית המוקד; ובגבולין, כדי שייצת האור ברובן. רבי יהודה אומר, אף בפחמין כל שהוא.

אות צ' - מסכת פרה פרק ט

א צלוחית שנפל לתוכה מים כל שהן--רבי אליעזר אומר, יזה שתי הזאות; וחכמים פוסלין. ירד לתוכה טל--רבי אליעזר אומר, יניחנה בחמה, והטל עולה; וחכמים פוסלין. נפל לתוכה משקין, ומי פירות--יערה, וצריך לנגב; דיו, קומוס, וקלקנתוס, וכל דבר שהוא רושם--יערה, ואינו צריך לנגב.

ב נפל לתוכה שקצים ורמשים ונתבקעו, או שנשתנו מראהן--פסולין; חפושית--בין כך ובין כך--פוסלת, מפני שהיא כשפופרת. רבי שמעון ורבי אליעזר בן יעקוב אומרין, הדירה והכינה שבתבואה--כשרין, מפני שאין בהן ליחה.

ג שתת מהן בהמה או חיה, פסולין. כל העופות, פסולין--חוץ מן היונה, מפני שהיא מוצצת. כל השרצים, אינן פסולין--חוץ מן החולדה, מפני שהיא מלקה. רבן גמליאל אומר, אף הנחש, מפני שהוא מקיא; רבי אליעזר אומר, אף העכבר.

ד החושב על מי חטאת לשתות--רבי אליעזר אומר, פסל; רבי יהושוע אומר, כשיטה. אמר רבי יוסי, במה דברים אמורים, במים שאינן מקודשין. אבל במים מקודשין--רבי אליעזר אומר, כשיטה; רבי יהושוע אומר, כשישתה. ואם גירגר, כשר.

ה מי חטאת שנפסלו--לא יגבלם בטיט, שלא יעשם תקלה לאחרים; רבי יהודה אומר, בטלו. פרה ששתת מי חטאת, בשרה טמא מעת לעת; רבי יהודה אומר, בטלו במעיה.

ו מי חטאת, ואפר חטאת--לא יעבירם בנהר ובספינה, ולא ישיטם על פני המים, ולא יעמוד בצד זה ויזרקם לצד אחר; אבל עובר הוא במים עד צווארו. עובר הוא הטהור לחטאת, ובידו כלי ריקן הטהור לחטאת, במים שאינן מקודשין.

ז אפר כשר שנתערב באפר מקלה--הולכין אחר הרוב ליטמא, ואין מקדשין בו; רבי אליעזר אומר, מקדשין בכלו.

ח מי חטאת שנפסלו--מטמאין את הטהור לתרומה, בידי וביגופו; והטהור לחטאת, לא בידי ולא בגופו. נטמאו--מטמאין את הטהור לתרומה בידי, וביגופו; והטהור לחטאת--בידי, אבל לא בגופו.

ט אפר כשר שנתנו על גבי המים שאינן ראויין לקדש--מטמאין את הטהור לתרומה, בידי וביגופו; והטהור לחטאת, לא בידי ולא בגופו.

אות ח' - מסכת שבת פרק כב

א חבית שנשברה--מצילין ממנה, מזון שלוש סעודות, ואומר לאחרים, בואו והצילו לכם: ובלבד שלא יספוג. אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין; יצאו מעצמן, אסורין. רבי יהודה אומר, אם לאוכלין, היוצא מהן מותר; ואם למשקין, היוצא מהן אסור. חלות דבש שריסקן מערב שבת--יצאו מעצמן, אסורין; רבי אלעזר מתיר.

ב כל שבא בחמין מלפני השבת, שורין אותו בחמין בשבת; וכל שלא בא בחמין מלפני השבת, מדיחין אותו בחמין בשבת--חוץ מן המליח הישן וקולייס האספנון, שהדחתן היא גמר מלאכתן.

ג שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות, ובלבד שלא יתכוון לעשותה כלי. אין נוקבין מגופה של חבית, דברי רבי יהודה; ורבי יוסי מתיר. לא ייקבנה מצידה.

אם הייתה נקובה--לא ייתן עליה שעווה, מפני שהוא ממרח; אמר רבי יהודה, מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב; ואמר, חושש אני לו מחטאת.

ד נותנין תבשיל לתוך הבור בשביל שיהא שמור, ואת המים היפים ברעים בשביל שייצנו, ואת הצונן בחמה בשביל שייחמו. מי שנשרו כליו בדרך, מהלך בהן ואינו חושש; הגיע לחצר החיצונה--שוטחן בחמה, אבל לא כנגד העם.

ה הרוחץ במערה או במי טבריה--מסתפג אפילו בעשר לונטייות, ולא יביאם בידו; אבל עשרה בני אדם מסתפגין בלונטית אחת, פניהם ידיהם ורגליהם, ומביאין אותה בידם.

ו סכין ומתמשין, אבל לא מתעמלין ולא מתגרדין. אין יורדין בפילומה, ואין עושין אפיקטיפיזון בשבת. אין מעצבין את הקטן, ואין מחזירין את השבר. מי שנפרקה ידו או רגלו, לא יטרפם בצונן; אבל רוחץ כדרכו, ואם נתרפא, נתרפא.

אות ק' – מסכת נדרים פרק ח

א קונם יין שאיני טועם היום, אין אסור אלא עד שתחשך. שבת זו--אסור בכל השבת, ושבת לשעבר. חודש זה--אסור בכל החודש, וראש החודש להבא. שנה זו--אסור בכל השנה, וראש השנה לעתיד לבוא. שבוע זה--אסור בכל השבוע, והשביעית לשעבר. אם אמר יום אחד, ושבת אחת, וחודש אחד, ושנה אחת, שבוע אחד--אסור מיום ליום.

ב עד הפסח, אסור עד שיגיע; עד שיהא, אסור עד שייצא. עד פני הפסח, רבי מאיר אומר, אסור עד שיגיע; רבי יוסי אומר, אסור עד שייצא. [ג] עד הקציר, עד הבציר, עד המסיק--אין אסור אלא עד שיגיע. זה הכלל: כל שזמנו קבוע, ואמר עד שיגיע--אסור עד שיגיע; עד שיהא, אסור עד שייצא. וכל שאין זמנו קבוע--בין שאמר עד שיהא, בין שאמר עד שיגיע--אין אסור אלא עד שיגיע.

ג [ד] עד הקיץ, עד שיהא הקיץ--עד שיתחילו העם להכניס כלכלות; עד שיעבור הקיץ, עד שיכפלו המקציעות. עד הקציר--עד שיתחילו העם לקצור קציר חיטים, ולא קציר שעורים. הכול לפי מקום נדרו--אם היה בהר, כהר; אם היה בבקעה, כבקעה. [ה] עד הגשמים, עד שיהיו הגשמים--עד שתד רביעה שנייה; רבן שמעון בן גמליאל אומר, עד שתגיע זמנה של רביעה. עד שיפסקו גשמים, עד שייצא ניסן כולו, דברי רבי מאיר; רבי יהודה אומר, עד שיעבור הפסח.

ד קונם יין שאיני טועם השנה, ונתעברה השנה--אסור בה ובעיבורה. עד ראש אדר, עד ראש אדר הראשון. עד סוף אדר, עד סוף אדר השני. רבי יהודה אומר, אמר קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח--אינו אסור, אלא עד לילי הפסח, שלא נתכוון זה, אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין. [ו] אמר קונם בשר שאיני טועם עד שיהא צום--אינו אסור, אלא עד לילי הצום, שלא נתכוון זה, אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר. רבי יוסי בנו אומר, אמר קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת--אין אסור, אלא עד לילי שבת, שלא נתכוון זה, אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול שום.

ה [ז] האומר לחברו קונם שאיני נהנה לך, אם אין אתה בא ונוטל לבניך כור אחד של חיטים ושתי חבייות של יין--הרי זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו, כלום אמרת לי אלא מפני כבודי, וזה הוא כבודי. וכן האומר לחברו קונם שאת נהנה לי, אם אין אתה נותן לבני כור אחד של חיטים ושתי חבייות של יין--רבי מאיר אומר, אסור עד שייתן; וחכמים אומרים, אף זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו, הרי אני כאילו נתקבלתי. היו מסרבין בו לשאת את בת אחותו, אמר קונם שהיא נהנית לי לעולם, וכן המגרש את אשתו, אמר קונם אשתי נהנית לי לעולם--הרי אלו מותרות להנות לו, שלא נתכוון זה אלא לשם אישות. היה מסרב בחברו שיאכל אצלו, אמר קונם לביתך שאיני נכנס, וטיפת צונין שאיני טועם לך--מותר ליכנס לביתו ולשתות צונין, שלא נתכוון זה אלא לשום אכילה ושתייה.